

Цілі табору "Праці і відпочинку" полягали у сприянні соціальному, моральному та фізичному оздоровленні так званих "важких підлітків", здійсненні заходів впливу на зміну їхніх морально-етичних цілісних установок.

Тривалість однієї зміни у таборах була 7 днів. До підготовки і проведення таборів були залучені: Асоціація молодіжних організацій Львівщини, відділ у справах молодіжників Львівської міської ради, адміністрація парку "Знесіння", центр комплексного планування "Альфа-плюс", НСОУ "Пласт".

Работи з командами парку "Знесіння" на проведення таборових заходів були виконані записки громадських молодіжних організацій і спонсорів. Витрати батьків на участь дітей у таборах були незначними (15 гривень) і, в основному, являлись міжособистісно-стимулюючим фактором.

Програма кожного із таборів передбачала активну рухову діяльність дітей і підлітків на території парку. Так, у таборі "Школа лідерів" проводилися змагання з велосипедного, водного та пішого туризму, естафети з використанням елементів розминки і спортивних ігор. Програма табору "Сонячне місто" реалізовувалася за допомогою методикою безпосередньо пластовими виховниками і передбачала естафетні есклади, прогулянки, вогники, різноманітні ігри. У таборі "Праці та відпочинку" день поділявся на дві частини. Перша використовувалась для виконання роботи по облаштуванню території парку, а у другій половині дня проводились спортивні ігри, екскурсії по еколого-пізнавальним маршрутам парку, навчально-тренувальні заняття з туризму.

Аналіз досвіду організації літніх денних таборів у парку "Знесіння" дозволяє зробити наступний висновок: ідея проведення літніх денних таборів не повинна і не може зникнути ідею проведення літніх оздоровчих таборів за межами міста в рекреаційних зонах. Головним завданням проведення таких заходів є організація активної школярів в період літніх канікул, а не оздоровчий ефект. Організація і проведення літніх денних таборів у зелених зонах міста (парки, лісопарки) дозволяє швидко реанімувати коло дітей і підлітків, залучених до змістовного і активного відпочинку. До переваг таких таборів слід віднести суттєве зменшення фінансових витрат за рахунок використання існуючих у місті ресурсів. Разом з тим, можливості проведення таборових заходів обмежуються недостатнім рівнем інженерних мереж парків. Також потребує суттєвого збільшення тривалість однієї таборової зміни.

РЕКЛАМНО-ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АКТИВНОГО ВІДПОЧИНКУ НАСЕЛЕННЯ У РЕГІОНАЛЬНОМУ ЛАНДШАФТНОМУ ПАРКУ „ЗНЕСІННЯ”

ОЛЕКСАНДР ЗАВАДОВИЧ, СТЕПАН МЕЛЬНИЧУК, ІРИНА КОТОВА

Регіональний ландшафтний парк „Знесіння”

Львівський державний інститут фізичної культури

Згідно кваліфікації Міжнародного союзу охорони природи та природних ресурсів існує 8 видів міжнародних категорій природних територій, які особливо охороняються державами. До них відносяться і регіональні ландшафтні (природні) парки, метою яких є підтримка гармонійних взаємовідносин людини з природою, розвиток відпочинку і туризму при збереженні економічного потенціалу регіону і покращення життя населення (А.М.Забєліна, 1987).

Регіональний ландшафтний парк (РЛП) „Знесіння” як об’єкт природно-заповідного фонду України було створено у 1993 р. Село „Знесіння”, назва якого пов’язана із християнським святом Вознесіння, на Львівщині згадується у XV столітті. В 1931 р. воно стало передмістям Львова, а вже в другій половині XX століття опинилося в центрі великого міста. Унікальні історико-культурні об’єкти та пам’ятки природи потребували збереження, тому для порятунку цінного природно-історичного ландшафту в 1990 р. була створена неприбуткова громадська організація – регіональний фонд „Знесіння”.

Сьогодні на території РЛП „Знесіння” виділено зони: заповідна, регульована рекреації, стаціонарної рекреації, господарська. Згідно з національним законодавством функції парку наступні:

- охорона довкілля;
- освітньо-наукова робота;
- туристично-рекреаційна діяльність.

У 1999 р. кафедрою рекреації і оздоровчої фізкультури ЛДІФК проведено наукове дослідження із визначення рекреаційно-оздоровчого потенціалу РЛП „Знесіння” (І.Котова, К.Жужевич, 2000; К.Жужевич, В.Терлецький, С.Мельничук, 2000). При досить високій загальній оцінці експерти висловили низку критичних зауважень щодо інформаційного забезпечення діяльності парку. Виникла необхідність вивчити світовий досвід рекламно-інформаційного забезпечення активного відпочинку населення у зонах регульованої рекреації і спробувати втілити його в РЛП „Знесіння”, що було і є складним завданням, зважаючи на кризову економічну ситуацію в Україні.

Реклама як форма пропаганди є запорукою масового залучення населення до фізкультурно-оздоровчої діяльності, зокрема, до активного відпочинку в природному середовищі. У спеціальній літературі (Я.Р.Вількін, Т.М.Каневець, 1987; О.М.Жданова, А.М.Тучак, В.І.Поляковський, І.В.Котова, 2000) реклама визначається як скероване неособисте звернення, яке здійснюється через засоби масової інформації та інші види комунікацій. Широко розповсюдженою є імідж-реклама, яка переслідує мету формування сприятливого образу (іміджу) установи, осередку максимальній кількості громадян, потенційних споживачів. Рекламні об’єкти можуть бути командно-репрезентивного характеру, передбачати вплив на поведінку майбутніх клієнтів (С.І.Гуськов, 1995).

Як свідчить світовий досвід одним із методів позитивного впливу на відвідувачів зелених зон, що відносяться до категорії заповідності є навчально-просвітницький підхід. Система роз’яснення і пропаганди знань у якості засобу управління має пріоритетне значення порівняно з методами, що обмежують поведінку людини у умовах природного середовища (R.W. Carter, 1981; Н.М.Забеліна, 1987; Р.Бобров, 1987). Вона включає декілька етапів. Спочатку підготовка до сприйняття інформації поза зоною рекреації. Безпосередньо на місці відпочинку рекреації людина отримує інформаційні послуги, які допомагають усвідомити цінності природи. У мандрівці вона залучається в процес пізнання. Елементи природи при цьому споживаються головним чином, як елементи художньої експозиції, сприяючи трансформації потреб людини і сфери матеріального споживання у сферу духовну: пізнавальну, естетичну, емоційну.

Таким чином, проблема рекламно-інформаційного забезпечення активного відпочинку населення у природному середовищі є актуальною.

Мета даної роботи: узагальнити досвід рекламно-інформативного забезпечення рекреаційно-оздоровчої діяльності населення на унікальній природній території в Україні міста – у РЛП „Знесіння”.

Результати дослідження. Рекламно-інформаційне забезпечення активного відпочинку населення на території РЛП „Знесіння” здійснюється у наступних напрямках:

- реалізація освітньо-навчального процесу на методично-професійному рівні;
- популяризація активного відпочинку на території парку через засоби масової інформації;
- тестування нових форм рекреаційно-оздоровчої діяльності;
- реклама діяльності парку на комерційному рівні;
- розвиток партнерських стосунків, встановлення контактів на місцевому, регіональному, загальнонаціональному і міжнародному рівні.

Освітньо-навчальний процес в активному відпочинку населення реалізується через співпрацю адміністрації парку з такими ВНЗ як НДУ „Львівська політехніка” (факультет містобудування), НДУ ім. І.Франка (географічний факультет), ЛДІФК (факультет рекреації, оздоровчої фізичної культури і туризму) та УкрДЛТУ – центр „Інформація довкілля” (ENARECO).

Для популяризації активного відпочинку у РЛП „Знесіння” використовуються місцеві, центральна та місцева преса, Web-сторінка в мережі Інтернет. За підтримки ДП „Львівталі” вдалося видати настільний календар „Регіональний ландшафтний парк „Знесіння”, присвячений пам’яткам природи та історії цієї унікальної території. За фінансової підтримки ІАС CHARITABLE TRUST підготовлена і видана картосхема парку, яка містить туристичні маршрути, траси піших, велосипедних та лижних прогулянок. На ній вказані також місця для відпочинку, розташування наметів, стоянок панорам.

Одним із дієвих засобів пропаганди та реклами фізкультурно-оздоровчих послуг вважаються масові фізкультурно-спортивні заходи (О.М.Жданова, А.М.Тучак, І.І.Поліковський, І.В.Котова, 2000). У РЛП „Знесіння” закладені традиції проведення таких масових акцій як „Чиста земля-чиста Україна”, всесвітній День туризму, змагання з велотуризму, спортивного орієнтування.

Для впровадження і аналізу ефективності нових форм рекреаційно-оздоровчої діяльності різних груп населення (освітньо-туристичні табори, кінний туризм, туристичний маршрут) започатковано створення Методичної ради парку.

З метою безпосередньої реклами діяльності парку подається інформація в записках (телефонні, туристичні) із зазначенням форм активного відпочинку і можливих видів послуг. Спільно з комерційними фірмами розробляються проєкти глянцеваної зовнішньої реклами (інформаційні щити стандартних розмірів).

Багато уваги адміністрація РЛП „Знесіння” приділяє обміну досвідом роботи з зарубіжними та зарубіжними партнерами, участі у роботі громадської Ради при державному управлінні екології та природних ресурсів, співпраці з волонтерами проекту Миру США в Україні, БФ „Екоправо-Львів”, Фондом Дрейфуса. Ініційовано проєкт TACIS - CBS/SPF „Опрацювання стратегії збалансованого використання лісових зелених зон, парків Львова” в рамках програми ЄС при співпраці міст Відень (Австрія), Савок (Польща), Львів (Україна).

Для збереження пам’яток природи і більш раціонального використання парку з метою активного відпочинку різних верств населення необхідно в подальшому розвинути інформаційний аспект в облаштуванні його території, а саме:

- забезпечити оформлення внутрішніх паркових маршрутів уніфікованими туристичними знаками маркування;
- продовжити створення малих архітектурних форм, композицію поєднаних інформаційними стендами;
- передбачити організацію музейно-навчального та інформаційно-консультаційного центру;
- демонстраційно позначити і практично зафіксувати межі рекламних та інших зон парку з використанням декоративних рослин.

АНАЛІЗ ТА ЕФЕКТИВНЕ ВИКОРИСТАННЯ РЕКРЕАЦІЙНО-ТУРИСТИЧНИХ ЗОН

ІРИНА МОСЕНДЗ

Київський університет туризму, економіки і права.

Україна має вагомі об'єктивні передумови, щоб увійти до складу найрозвиненіших у туристському відношенні країн світу. Маючи вигідне геополітичне розташування, вона з давніх часів є перехрестям транспортних людських потоків з Півночі на Південь та із Заходу на Схід. Держава володіє значним туристсько-рекреаційним потенціалом: сприятливими кліматичними умовами, переважно рівнинним ландшафтом, багатством флори і фауни, розвинутою мережею транспортних сполучень, культурно-історичними пам'ятками, наявною індустрією подорожей та туризму.

В умовах розбудови української держави туризм стає дієвим засобом формування ринкового механізму господарювання, надходження значних коштів державного бюджету, однією з форм раціонального використання вільного часу, проведення змістовного дозвілля, вивчення історії рідного краю, залучення широких верств населення до пізнання історико-культурної спадщини [1].

Потрібно створювати імідж України на туристському міжнародному ринку, оскільки у доповіді експертів робочої групи з туризму асоціації "Ініціатива країн Центральної Європи" характеристика багатьох країн Європи містить від 3 до 10 показників, пов'язаних із красою природи, наявністю культурних та історичних пам'яток, оздоровчих комплексів тощо, і тільки в графі "Україна" немає жодних показників, проте весь світ знає про екологічну катастрофу в Чорнобилі.

Однією з причин такого ставлення іноземців до рекреаційних можливостей України є те, що у своїй більшості рекреаційне господарство не відповідає вимогам, які ставляться до подібних об'єктів за кордоном - це по-перше. По-друге, немає належної реклами туристських зон та відповідного сервісного обслуговування. Створення туристських центрів є вигідним для держави, оскільки саме вони є джерелом акумулювання валютних надходжень [2].

Зважаючи на місце і роль туризму в житті суспільства, держава проголошує його одним із пріоритетних напрямів розвитку національної культури та економіки. Стратегічна мета розвитку туризму в Україні полягає у створенні продуктивно конкурентно спроможного на світовому ринку, здатного максимально задовольнити туристські потреби населення країни, забезпечити на цій основі комплексний розвиток територій та їх соціально-економічних інтересів при збереженні екологічної рівноваги [1].